

Maatschappelijke Agenda Katwijk

Opdracht Mantelzorgondersteuning

Inleiding	
De Maatschappelijke Agenda Katwijk	<p>We willen dat iedereen in Katwijk - voor zover dat mogelijk is - mee kan doen in de samenleving. Daarom willen we dat de gemeente, inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en instellingen voor elkaar klaarstaan en de handen ineenslaan. In de Maatschappelijke Agenda (MAG) heeft de gemeente Katwijk beschreven wát er precies nodig is aan zorg, werk, meedoen, opgroeien en ontwikkelen.</p> <p>Vijf belangrijke punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Sociale veiligheid: inwoners van Katwijk leven in een veilige omgeving -Gezondheid: inwoners van Katwijk zijn gezond en hebben een gezonde levensstijl -Zorg en Ondersteuning: inwoners die hulp nodig hebben, merken dat ze een hogere kwaliteit van leven hebben en zelf de regie krijgen over hun leven -Opgroeien en ontwikkelen: in Katwijk krijgen kinderen en jongeren optimale kansen -Meedoen: inwoners van Katwijk doen mee en dragen hun steentje bij aan de maatschappij <p>Met de Maatschappelijke Agenda (MAG) werken we op een nieuwe manier: eerst stellen we doelen, vervolgens kijken we naar de resultaten. Aan de hand van die resultaten passen we de activiteiten aan. Ook een belangrijk punt: samenwerken. Organisaties, verenigingen, ondernemers en burgers nemen zelf de regie en bedenken oplossingen. Zo zorgen we er samen voor dat iedereen mee kan doen.</p>
Hoofdpogave	<p>Opgave Zorg & Ondersteuning - Inwoners van Katwijk zijn gezond en hebben een gezonde levensstijl</p> <p>Inwoners die hulp nodig hebben en deze hulp ontvangen, ervaren een hoge kwaliteit van leven en hebben regie over hun leven. Veel mensen kunnen deze ondersteuning en hulp zelf regelen, maar dat geldt niet voor iedereen. We willen dat iedereen de ondersteuning kan vinden die hij nodig heeft. We werken met één toegang, waarbij we aan het begin van elk traject de vraag goed verhelderen. De bewoner stelt een bepaald doel en daar wordt de hulp op aangepast. De hulp is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. De hulpvragen verschillen per persoon, vandaar dat er niet altijd zware en professionele hulp hoeft te worden ingeschakeld. Er is een eigen netwerk (familie, vrienden, burens), maar ook mantelzorgers en vrijwilligers maken het mogelijk dat mensen in hun eigen omgeving ondersteund kunnen worden.</p> <p>Opgave Opgroeien en ontwikkelen - In Katwijk krijgen kinderen en jongeren optimale kansen</p> <p>Kinderen en jongeren moeten optimale kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen, waardoor zij, nu en later, hun steentje kunnen bijdragen en meedoen aan de maatschappij. Een passende opleiding is hierbij erg belangrijk, ook om hun talenten te kunnen ontwikkelen.</p>

Waarom deze opdracht?	
Maatschappelijk doel opdracht	<p>Het doel van deze opdracht is om de overbelasting van mantelzorgers te voorkomen en verminderen.</p> <p>Daarnaast wordt met de opdracht gestreefd naar de vermindering van eenzaamheid, zowel onder volwassenen als jonge mantelzorgers.</p>
Achtergrondinformatie	
Algemene achtergrondinformatie gemeente Katwijk	<p>In Katwijk zijn 1459 geregistreerde mantelzorgers van 21 jaar en ouder, dit is rond de 10% van de daadwerkelijke aantallen mantelzorgers binnen de gemeente. Daarnaast zijn er 89 geregistreerde jonge mantelzorgers in beeld, de leeftijden variëren tussen de 8 en 21 jaar.</p> <p>Voor zowel volwassen mantelzorgers als jonge mantelzorgers is er een aanbod van hulp en ondersteuning. Deze hulp bestaat o.a. uit het geven van informatie die bij de specifieke situatie past, ondersteuning, advies en/of begeleiding. Denk hierbij aan geschikte cursussen gericht op preventie, trainingen en het op tijd doorverwijzen naar meer professionele hulp en ondersteuning.</p> <p>Daarnaast is er de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten om informatie en ervaringen met elkaar te delen, denk hierbij aan bijvoorbeeld het Alzheimer café en lotgenotenbijeenkomsten. Verder wordt er jaarlijks een landelijke week van de Mantelzorg georganiseerd waar Katwijkse organisaties lokaal invulling aan geeft.</p> <p>Jonge mantelzorgers hebben andere hulp nodig, zij hebben een eigen specifiek gericht ondersteunend aanbod. In overleg met de jonge mantelzorgers is er een aanbod vastgesteld.</p> <p>Jaarlijks ontvangen mantelzorgers een mantelzorgwaardering.</p>
Toekomstige ontwikkelingen	<p>(kwetsbare) Mensen wonen langer thuis, ook als ze ouder zijn en hulp nodig hebben. Dit komt onder andere door de vergrijzing en meer zorg buiten het ziekenhuis of de zorginstelling. Mensen worden sneller naar huis gestuurd, en minder snel vanuit huis naar een zorginstelling. Daarbij wordt er meer beroep gedaan op zorg en ondersteuning, zowel van mensen in de buurt als professionals. Mantelzorg, een goede buur zijn en het hebben van een (sociaal) netwerk worden steeds belangrijker. Terwijl de verwachting is dat het aantal mantelzorgers in de toekomst juist zal gaan afnemen door die vergrijzing en het langer thuiswonen (extramuralisering). Deze zaken hebben als mogelijk gevolg dat de druk en overbelasting voor de mantelzorgers zal gaan toenemen.</p> <p>Veel mantelzorgers werken. Zij zijn op zoek naar een manier om werk en zorg meer in balans te krijgen. Hier ligt ook voor werkgevers een taak, zij hebben goede informatie nodig om zich op de toekomst voor te bereiden zodat hun werknemers hun zorgtaken kunnen combineren met hun werk. Kortom: de druk op de mantelzorgers verlichten, is een maatschappelijke taak waar iedereen in Nederland voor staat.</p> <p>De opdracht met betrekking tot mantelzorgondersteuning is dan ook één die continu in ontwikkeling is.</p>

Gewenste situatie	
Inhoud van de opdracht	<ol style="list-style-type: none"> 1. Passende, op de persoon gerichte ondersteuning bieden om te voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken. 2. Er wordt maatwerkgerichte informatie en onafhankelijk advies gegeven. 3. Een samenhangend aanbod van diensten, activiteiten en producten realiseren voor mantelzorgers én jonge mantelzorgers 4. Regionale samenwerking bevorderen zodat er een breed informatienetwerk ontstaat. 5. Professionaliseren van het mantelzorgsteunpunt voor zowel mantelzorgers, werkgevers als professionals.
Doelgroep	Mantelzorgers van alle leeftijden
Wat willen we bereiken: effecten, resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Mantelzorgers, werkgevers, het onderwijs en professionals weten de juiste weg te vinden voor ondersteuning, advies en informatie. • Overbelasting wordt verminderd of voorkomen door een samenhangend aanbod van diensten, producten en activiteiten. • We hebben duidelijk in beeld wie de jonge mantelzorgers zijn en wat zij aan ondersteuning nodig hebben, zodat het juiste netwerk kan worden ingezet. • Vergroten van het informele netwerk in de buurt of wijk van de mantelzorger. • Bewustzijn vergroten bij werkgevers, scholen, sportclubs, welzijnsverenigingen over de rol van mantelzorger en wat dit betekent voor een volwassene en jongere. • We weten wat de regionale ontwikkelingen zijn met betrekking tot mantelzorgondersteuning. Dit is belangrijk, want mantelzorgers (jong en oud) zijn niet alleen gebonden aan de gemeentelijke grenzen. Zij werken en studeren ook buiten de gemeentegrenzen van Katwijk.
Evt. aandachtspunten/vraagstukken per thema of wijk/buurt	Jonge mantelzorgers ondersteunen vergt een andere werkwijze en aanpak dan volwassen mantelzorgers. Voor jonge mantelzorgers spelen school en sport een belangrijke rol om te kunnen ontspannen. School kan faciliterend zijn in bijvoorbeeld het bieden van een rustige plek voor huiswerk. Meer bewustwording en erkenning van jonge mantelzorgers draagt bij aan een leven in balans voor deze jongeren.
Bijbehorende effect- en prestatie-indicatoren	<p>Wij verwachten dat partijen, organisaties en instellingen in het plan beschrijven 'hoe' het project en/of de activiteiten bijdragen aan het bereiken van de maatschappelijke effecten. Wij gaan daarover in gesprek met de opdrachtnemer(s) en bespreken de voortgang en het bereiken van de maatschappelijke effecten door middel van de werkwijze van 'tellen en vertellen'. De te bereiken doelen staan enerzijds in het Databoek Maatschappelijke Agenda 2019-2023 en anderzijds komen de doelen tot uiting in prestatie-indicatoren.</p> <p>Databoek Maatschappelijke Agenda 2019-2023 De onderstaande indicator uit het Databoek Maatschappelijke Agenda 2019-2023 is van toepassing op deze opdracht. Elke indicator is voorzien van een <i>norm</i>, dit is het te bereiken maatschappelijk doel in 2023.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nr. 3.4: Mantelzorgers en vrijwilligers die overbelast zijn. <p>Prestatie-indicatoren Voor deze opdracht zijn de onderstaande prestatie-indicatoren van toepassing:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Overbelasting wordt voorkomen of vermindert bij mantelzorgers 2. Mantelzorgers worden optimaal ondersteund, zodat langer thuis wonen mogelijk is en blijft. 3. Bewustwording en vergroten van kennis bij werkgevers, scholen en andere maatschappelijke organisaties wat mantelzorg inhoudt middels eenduidige informatievoorziening. 4. Eenzaamheid onder mantelzorgers wordt gesignaleerd en verminderd.
Randvoorwaarden	
Samenwerking	<p>Een voorwaarde van de opdracht is samenwerking. Wij verwachten dat partijen, organisaties en instellingen de opdracht samen en in z'n geheel oppakken en daarbij buiten hun eigen kaders denken. Anders gezegd, verwacht wordt dat partners de samenwerking opzoeken en naar het grotere geheel kijken. Ook willen we dat samenwerkingen worden opgezet tussen niet voor de hand liggende partners, zoals een publieke-private samenwerking (PPS). Een voorbeeld hiervan is Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG), waarbij de gemeente bij de bestrijding van overgewicht onder jongeren samenwerkt met zorgverzekeraar Zorg & Zekerheid. Beschrijf in het geval van een PPS hoe deze samenwerking eruit ziet, wat de rollen zijn en met wie er wordt samengewerkt binnen deze opdracht.</p> <p>We willen dat samenwerkingspartners signaleren waar de problemen liggen bij kwetsbare inwoners. Zo kan deze groep op tijd en op de juiste manier worden ondersteund.</p> <p>We verwachten dat organisaties zicht hebben op het aanbod in de gemeente Katwijk en ervoor zorgen dat er geen onnodige overlap is binnen de gemeente (of binnen de wijk). Afstemming is hierbij dus van groot belang. Dit geldt met name voor de toegang (wijkteams, Budget Informatie Punt).</p> <p>Beschrijf hoe deze samenwerking eruit ziet, wat de rollen zijn en met wie er wordt samengewerkt binnen deze opdracht.</p>
Sociale acceptatie	<p>We willen dat elke opdracht bijdraagt aan sociale acceptatie. Iedereen moet in Katwijk zichzelf kunnen zijn en kunnen meedoen in de maatschappij, ongeacht achtergrond, godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, geaardheid, beperking en burgerlijke staat. Gemeente Katwijk wil dat meer inwoners zichzelf kunnen zijn en zich sociaal geaccepteerd voelen. Beschrijf hoe u hier invulling aan gaat geven.</p>
Toegankelijkheid	<p>In Katwijk moeten al haar inwoners, ongeacht hun type beperking (fysiek, mentaal, intellectueel of zintuiglijk), kunnen meedoen, ook als ze zelf niet in staat zijn om deel te nemen.</p> <p>Bij de inschrijving zien we graag terug hoe u het onderwerp 'Toegankelijkheid' in deze opdracht wilt vervullen. In de beschrijving verwachten we dat u in de eerste plaats ingaat op welke manier u op dit moment invulling geeft aan het onderwerp 'Toegankelijkheid'. In de tweede plaats beschrijft u in welke stappen u de komende jaren verder invulling geeft aan het onderwerp 'Toegankelijkheid'.</p> <p>Het gaat hierbij – voor zover voor u van toepassing - om sociale, digitale en fysieke toegankelijkheid. Zie onderstaand.</p> <p>Sociale Toegankelijkheid: Iedereen doet mee. Door rekening te houden met de verschillende type beperkingen merken inwoners met een beperking geen 'drempels' als ze willen meedoen aan bijvoorbeeld activiteiten, sport of een museumbezoek. Denk aan ondertiteling, een prikkelarme omgeving, aanwezigheid tolken, geen toegangseisen voor culturele verenigingen én</p>

	<p>begrijpelijke taal. Ook willen we dat erop wordt gelet hoe iemand wordt ontvangen of behandeld.</p> <p>Digitale toegankelijkheid: dit gaat over het ontwerp, beheer en de inrichting van websites, apps en portals, zodat iedereen gebruik kan maken van en zijn weg kan vinden in de digitale wereld. Vanaf 23 september 2020 is het wettelijk verplicht voor overheidsinstanties dat alle websites voldoen aan het Besluit digitale toegankelijkheid 2018. Wij streven ernaar dat de websites van onze partners ook volledig toegankelijk zijn.</p> <p>Fysieke toegankelijkheid: toegankelijkheid van gebouwen. De gemeente Katwijk streeft ernaar dat alle gebouwen met een publieksfunctie voor iedereen toegankelijk zijn. We horen graag wat de inschrijver nu al doet of wat voor plannen de inschrijver heeft om aan de voorwaarde van fysieke toegankelijkheid te voldoen. Voorbeelden: toegankelijke toiletten, een duidelijke ingang, regelmatige traptreden, aanwezigheid trapleuning, drempelhulp.</p> <p>Op het gebied van toegankelijkheid verwachten we ook dat de inschrijver aangeeft hoe ervaringsdeskundigen worden betrokken. Mensen die weten wat het is om een beperking te hebben, kunnen het beste testen en beoordelen of en wanneer de uitvoering toegankelijk is. We noemen dit het principe van: <i>'Nothing about us, without us'</i>.</p>
Eenzaamheid	<p>Bij de inschrijving zien we graag hoe u het onderwerp eenzaamheid borgt in de opdracht. We willen een Katwijk dat naar elkaar omkijkt en waar inwoners elkaar ondersteunen in moeilijke tijden. Iedereen kan iets doen tegen eenzaamheid en het verschil maken, vandaar dat eenzaamheid is opgenomen als randvoorwaarde in de opdrachten.</p> <p>Eenzaamheid tegen gaan is niet alleen het organiseren van ontmoetingen of activiteiten. Ook aandacht voor preventie en delen van kennis is hierbij van groot belang, signaleer en doe daar wat mee of organiseer trainingen voor vrijwilligers "hoe herken je eenzaamheid". En vooral maak het bespreekbaar, we krijgen allemaal wel eens met eenzaamheid te maken.</p> <p>Op het gebied van eenzaamheid is het van belang dat de inschrijver aangeeft op welke manier zij dit binnen de eigen organisatie oppakt en hoe de samenwerking wordt opgezocht met andere partijen om eenzaamheid tegen te gaan en welke maatregelen er genomen worden om eenzaamheid een plek te geven binnen de opdracht. Er zijn meerdere mogelijkheden: preventie, signaleren, activiteiten en bespreekbaar maken, of een combinatie daarvan.</p>
Huidige situatie	
Feiten en cijfers - databoek	<p>Databoek indicator 3.4: Mantelzorgers die aangeven zich door de zorg "tamelijk zwaar belast", "zeer zwaar belast" of "overbelast" te voelen.</p> <p>In 2016 heeft 13,8 % van de mantelzorgers aangegeven dat zij zich overbelast voelen. Verwacht wordt dat in 2023 rond de 16% van de mantelzorgers zich overbelast voelt.</p> <p>Katwijk scoort 'gemiddeld' t.o.v. de regio (andere gemeenten zijn veel sterker gestegen).</p>
Afbakening	
Bereik	Respijtzorg (vervangende zorg door professionals) en (planbaar) kortdurend

	verblijf zijn geen onderdeel binnen deze opdracht. Deze onderwerpen vallen onder de Wmo maatwerkvoorzieningen. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke taken omtrent respijtzorg.
Kaders	
Landelijk	CBS, Movisie, Mezzo, VWS programma Langer thuis/ Zorg en Ondersteuning thuis, Wmo 2015, Wlz en de Jeugdwet
Gemeentelijk	Verordening Wmo, beleidsregels Wmo, MAG
Budgettair	Professioneel aanbod welzijnsorganisatie: € 271.726
Doorlooptijd	2 jaar (tot en met 2022)
Aantal opdrachtnemers	Professioneel aanbod welzijnsorganisatie: één opdrachtnemer, met eventueel onderaannemer(s)